

Titel van opdracht : Verdronken Verleden!

Opdrachtgever : Liemers Museum en Erfgoed Gelderland

Contactgegevens : Roel Kramer r.kramer@erfgoedgelderland.nl

Doelgroep : Recreanten/toeristen en bezoekers Liemers Museum

WAT HOUDT HET PROJECT IN_

Tegenwoordig is de Romeinse Limes in Nederland steeds beter zichtbaarder. Verschillende partijen houden zich bezig om de Romeinse geschiedenis in Gelderland beter zichtbaar te maken. Aangespoord door de aanstaande UNESCO-nominatie, wordt de Romeinse grens in de schijnwerpers gezet en zichtbaar gemaakt voor een breed publiek. Met het zichtbaar en beleefbaar maken van deze grens kunnen we de dynamiek van de Romeinse grens in Nederland laten zien. De Liemers is een van die gebieden waar vroeger de noordgrens van het voormalige Romeinse Rijk doorheen liep. Het was een belangrijke en drukke transportader in de Romeinse Tijd. Dat zien we terug in de bijzondere vondsten die in het Liemers Museum liggen, een van de plekken waar de archeologische vondsten uit de Bijland nu te bewonderen zijn. Deze vondsten en verhalen over de Romeinen in de Liemers doen vele harten van archeologen en geschiedenisliefhebbers sneller kloppen. Maar in het landschap zelf zijn nog tal van verhalen en vondsten die tot de verbeelding spreekt. Deze stellen volwassenen en kinderen in staat om over zo'n bijzonder onderdeel van het verleden te fantaseren en te leren. De Limes in de Bijland is nu nog grotendeels onzichtbaar. Dat moeten we beter zichtbaar maken, beleefbaar maken, en aanbieden.

AANLEIDING_

De Romeinse Limes is de verzamelnaam voor de vroegere buitengrenzen van het Romeinse Rijk. De Romeinse Limes is de oude grens van het Romeinse Rijk en strekte zich op haar hoogtepunt, zo'n 2000 jaar geleden, uit van Schotland tot in het Midden-Oosten en Noord-Afrika. Delen hiervan staan al op de UNESCO-Werelderfgoedlijst. Binnenkort volgt (als goed is) het deel in Nederland ook snel en staat de Limes in Nederland samen met de Pyramides, Machu Picchu en de Chinese Muur op dezelfde lijst. De Limes in Nederland wordt ook wel gebruikt als verzamelterm voor de archeologische sites uit deze periode. De Romeinen bouwden langs de riviergrens van Rijn 2000 jaar geleden o.a. forten (Castella) en legden ze wegen en dammen aan. Zo ook in de Liemers. Dit gebied kent unieke vindplaatsen met een grote archeologische waarde. De Liemers is gelegen in een gebied dat altijd waterrijk is geweest. Dankzij de conserverende eigenschappen van de bodem zijn er veel bijzondere restanten uit deze periode bewaard gebleven. Door deze vondsten weten we dat in dit gebied de Romeinen actief zijn geweest en wijzen op een militaire architectuur en (water)infrastructuur. Voorbeelden daarvan zijn verwijzingen naar de Dam van Drusus, Castellum Carvium en veel losse vondsten zoals militaria (o.a. zwaarden) en bouw materiaal dat is gevonden in de Bijland.

PROBLEEM/ UITDAGING_

Dat de Romeinen hier zijn geweest is wel duidelijk. Er is heel veel gevonden, maar er is geen 100% zekerheid wat daar heeft gestaan en hoe dat er uit heeft gezien omdat de resten nog op de bodem van de plas liggen. Als we nu naar de Bijland kijken is er naast een plas water niet veel te zien, terwijl de plek een hele spannende geschiedenis kent. Hoe kun je dat laten zien? En hoe verbind je het verhaal over de Romeinen uit het museum aan de locatie? Het probleem is dus hoe je deze archeologische site met het Liemers Museum verbindt door verhalen en objecten en daarmee de geschiedenis van de Bijland tot leven brengt.

RANDVOORWAARDEN_

Door een interactieve beleving een interpretatie zichtbaar maken van de Bijland zoals deze was in de Romeinse tijd. Breng de locatie van de Bijland tot leven door de fantasie te prikkelen van de spannendste Limeslocatie die onder onze voeten en in het water ligt. Verbind de locatie aan het Liemers museum.

DOELGROEP_

Bezoekers aan het gebied De Bijland (recreanten) en bezoekers van het Liemers Museum.

STAKEHOLDERS_

Liemers Museum
Gemeente Zevenaar
Gemeente Duiven
Erfgoed Gelderland
Romeinse Limes Nederland
Nederlandse Limessamenwerking

BRONNEN_

<https://www.romeinen.nl/>
<https://www.unesco.nl/nl/>
<https://liemerskunstwerk.nl/liemers-museum/>

PLANNING 19/20 P2_

Ma 7 okt: Introductie van opdrachten aan studenten in de les op basis van deze opdrachtbrief
Ma 4 nov: Studenten presenteren hun eerste concept-ideeën op een markt, opdrachtgevers, docenten en studenten geven feedback.
Ma 11 nov: Start project
Do 5 dec: Tussentijdse presentaties: opdrachtgevers krijgen de mogelijkheid om tussentijds feedback te geven op het resultaat tot dan toe
Do 16 jan: Eindpresentaties + oplevering: Studenten presenteren het eindresultaat en dragen de projectbestanden over.